

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1976/20
Karar Sayısı : 1976/39
Karar Günü : 24.6.1976

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: Keskin Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkındaki Kanun”un 6. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasanın 12. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

I. OLAY:

Kan gütmekten dolayı hasmını pusu kurarak öldürmeğe kalkışan ve firar eden sanık iki yıl kadar sonra aynı hasmını öldürdükten sonra yakalanmış, mahkemece her iki suç için açılan davalar birleştirilip sanığa, öldürmeğe kalkışmaktan Türk Ceza Kanununun 450/10, 62, 59, 98 ve 1803 sayılı Yasanın 1/C, 7/B. maddelerine göre 4 yıl 8 ay ağır hapis cezası, öldürmekten Türk Ceza Kanununun 450/4-10, 59, 98 ve 1803 sayılı Yasanın 1/D. ve 7/B. maddeleri uyarınca 24 yıl ağır hapis cezası verilip bu cezalar toplanmış ve 1803 sayılı Yasanın itiraz konusu 6. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince sonuç olarak 24 yıl ağır hapis cezası hükmedilmiştir.

Bu hüküm Yargıtay 1. Ceza Dairesince sanığa eksik ceza verildiğinden söz edilerek bozulmuştur.

Bozma kararı üzerine mahkemece, duruşmanın ilk oturumunda, davada uygulanması gereken 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin üçüncü fıkrası hükmünün Anayasaya aykırı bulunduğu kanısına varılarak Anayasanın değişik 151. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

II. İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtirazın gerekçesi özetle: 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasanın eşitlik kuralını düzenliyen 12. maddesine aykırı olduğu biçimindedir.

III. YASA METİNLERİ:

A. İptali istenen 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü şöyledir:

.....

Bu kanun hükümlerinden yararlandıkları halde, mahkûmiyetlerinin toplamı Türk Ceza Kanununun 77. maddesinde belli edilen miktarlara ulaşmaması sebebiyle, ikinci fıkrada öngörülen indirimlerden yararlanamayanların, bakiye şahsî hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların birleştirilmesi sonucu tatbik olunacak cezalar; aynı neviden ağır hapis cezaları için (24) yılı, hapis cezaları için (13) yılı ve başka neviden cezalar için (18) yılı geçemez.

Esas Sayısı : 1976/20
Karar Sayısı : 1976/39

B. İlgili Yasa Metinleri:

1803 sayılı Yasanın 1. maddesi:

Madde 1- 7.2.1974 tarihine kadar işlenmiş suçlardan:

a) Kanunların suçu tesbit eden asıl maddesinde, üst sınırı (12) yılı geçmiyen hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile yahut yalnız veya birlikte olarak para cezası ile cezalandırıldığı veya müsadereyi yahut bir meslek veya sanatın yapılmamasını veyahut bu cezalardan birini veya birkaçını gerektiren fiiller hakkında takibat yapılmaz.

b) (12) yıl veya daha az hürriyeti bağlayıcı bir cezaya yahut bir miktarı aşmayan hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile birlikte veya müstakillen hükmedilmiş para cezasına mahkûm olanlar veyahut mahkemelerden başka mercilerce haklarında para cezası tayin edilenler, “9 uncu madde hükmü saklı kalmak şartıyla” fer’i ve mütemmim cezalarıyla ceza mahkumiyetlerinin sonuçlarını da kapsamak üzere affedilmişlerdir.

c) Müstakillen (12) yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı bir cezaya veya bununla birlikte para cezasına mahkûm edilenlerin hürriyeti bağlayıcı cezalarının (12) yılı ve para cezalarının tamamı affedilmiştir.

d) Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı suçlardan dolayı ölüm cezasına mahkûm edilenlerin bu cezaları (30) yıl ağır hapse, müebbet ağır hapse mahkûm edilenlerin cezaları da 24 yıl ağır hapse çevrilmiştir.

e) Yüksek Adalet Divanı tarafından mahkûm edilmiş olanların 78 sayılı, 218 sayılı ve 780 sayılı Af Kanunları ile Anayasanın 97 nci maddesi uyarınca cezaları kısmen veya tamamen affedilenlerle bu afların dışında kalanların aslî ve fer’i cezaları dayandıkları kanun hükümleri ayırt edilmeksizin bütün neticeleri ile birlikte ortadan kaldırılmıştır.

Türk Ceza Kanununun 77. maddesinin ilgili 1. bendi:

“Madde 77-1) Aynı neviden şahsî hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların birleştirilmesi halinde tatbik edilecek ceza ağır hapiste 36, hapiste 25, sürgünde 15, hafif hapiste 10 seneyi geçemez.”

C. Anayasa Hükümleri:

Anayasanın dayanılan 12. maddesi hükmü şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.”

IV. İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi; İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 25.3.1976 günü Kâni Vrana, Şevket Müftügil, İhsan Ecemiş, Halit ZARBUN, Ziya Önel, Abdullah Üner, Ahmet Koçak, Şekip Çopuroğlu, Fahrettin Uluç, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Ahmet Salih Çebi, Adil Esmer,

Esas Sayısı : 1976/20
Karar Sayısı : 1976/39

Nihat O. Akçakayalıoğlu ve Ahmet H. Boyacıoğlu'nun katılmalarıyla yaptığı ilk inceleme toplantısında aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur.

1- Anayasa Mahkemesinin itirazı incelemeye görevli olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affı hakkındaki yasaların Anayasaya uygunluk denetimine bağlı olup olmayacağı tartışılmış ve bunların da Anayasaya uygunluk denetimine bağlı bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu konudaki ayrıntılı gerekçeler Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararında tümüyle açıklanmış bulunduğundan (Resmî Gazete, Gün: 21.1.1975, Sayı: 15125), bunların burada yinelenmesine gerek görülmemiştir.

Şu duruma göre bu işe bakmanın Anayasa Mahkemesi'nin görevi içinde bulunduğu açıktır.

Halit ZARBUN bu görüşe katılmamıştır.

2- Dosyanın eksikliği olup olmadığı sorunu:

1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, sanık hakkındaki cezadan ikinci kez indirim yapılamayacağına ilişkin Yargıtay kararına, mahkemece uyulup uyulmadığı belirtilmeden Anayasa Mahkemesine başvurulması, esasın incelenmesine etkili görülmediğinden, bu durum 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddesi kapsamına giren bir eksiklik sayılmamıştır.

Şekip ÇOPUROĞLU ve Nihat O. Akçakayalıoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

İlk inceleme sonunda verilen karar şöyledir:

“1- İşin incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkisi içinde bulunduğu Halit ZARBUN'un karşıoyuyla ve oyçokluğuyla,

2- Dosyanın eksikliği bulunmadığından işin esasının incelenmesine Şekip ÇOPUROĞLU ve Nihat O. Akçakayalıoğlu'nun karşıoylarıyla ve oyçokluğuyla,

13.4.1976 gününde karar verildi.”

V. ESASIN İNCELENMESİ:

İşin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa hükmü ile ilgili Anayasa ve Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri, bunlara ilişkin gerekçeler ve Yasama Meclisleri tutanakları okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

1- İtirazın biçim yönünden incelenmesi:

15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin tümünün Millet Meclisi Genel Kurulunda son şeklini aldıktan sonra Cumhuriyet Senatosunda aynen kabul edildiği ve kesinleştiği, biçim yönünden Anayasanın 92. maddesi ile İçtüzük hükümlerine uygun bir şekilde yasalaştığı, kanunun kimi maddelerindeki biçime ilişkin aykırılığın bu madde için söz konusu olmadığı anlaşılmıştır.

Esas Sayısı : 1976/20
Karar Sayısı : 1976/39

2- İtirazın esas yönünden incelenmesi:

İtiraz konusu yasa kuralının başka bir işte incelenerek Anayasa Mahkemesince 24.6.1976 günlü, Esas: 1976/12, Karar: 1976/38 sayılı kararla iptal edildiği anlaşılmış olduğundan, bu konuda yeniden karar verilmesine gerek bulunmamaktadır.

VI. SONUÇ:

1- 15.5.1974 günlü, 1803 Sayılı Af Kanununun 6. maddesinin ikinci fıkrasının yasalaşmasında biçim yönünden Anayasaya aykırılık bulunmadığına oybirliği ile;

2- Sözü geçen Kanunun itiraz konusu yapılan 6. maddesinin üçüncü fıkrası Esas: 1976/12, Karar: 1976/38 sayılı kararla iptal edilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

24.6.1976 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Kâni VRANA	Şevket MÜFTÜGİL	Ahmet AKAR

Üye	Üye	Üye
Ziya ÖNEL	Abdullah ÜNER	Ahmet KOÇAK

Üye	Üye	Üye
Şekip ÇOPUROĞLU	Fahrettin ULUÇ	Muhittin GÜRÜN

Üye	Üye	Üye
Lûtfi ÖMERBAŞ	Hasan GÜRSEL	Ahmet Salih ÇEBİ

Esas Sayısı : 1976/20
Karar Sayısı : 1976/39

Üye

Adil ESMER

Üye

Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU

Üye

Ahmet H. BOYACIOĞLU